

A'

TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
ENG E D E L M É V E L.

15.

Költ Bétsben, Kis-Affzony-Havának (Augustusnak)
21-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

A' *Berlini Újságnak 6-dik Augustusi Darabjából:* — „A' *Frantzia* Koronához jussát tartó (Praetendens) *Provinciai Gróf*, (Néhai 16-dik *Lajos'* öregebbik *Testvér Öttse*) buzdít minden ki-költözött *Frantziá*-kat, hogy gyülekezzenek *Conde Hertzeg'* zászlói alá. — A' *Veronai* *Magistrátussal* olly *Jelentéssét* közlöt, hogy Ő, *Fr. Ország'* *Királyyává* lett ugyan már most: de, *Verona* *Városábann* ennekutánna is megtartja a' *Comte de Lisle* (*Lillei Gróf*) nevezet, mellyet akkor vett vólt fel, midön ki-

Q.

bújdosott *Fr.* Országból. — Bé-mutattatván néki, *Precy* Generális, a' ki *Lyoni* Kommendáns vala a' Republikánusok ellen, meg-akarta Annak (t. i. az újj *Frantzia* Királynak) kezét tsókolni: de a' *Practendus* vissza-vonta magát 's így szóllott: „*Lyon*' Védelmezője, mindenkor meg-ölelheti a' maga Királyát.“

Mannheimből Auguft. 11-dikénn: — „Auguftusnak 5-dik napján két *Frantzia* Tifztek jöttek által a' *Rajna*' túlsó-mel-lyékéről, egy *Trombitással*: más nap, er-ről a' részről küldődött által egy *Ts. Ki.* Tifzt a' túlsó részre. A' *Frantzia* Tifztek azt befzéllették, hogy *Moguntzia*, neu-trálíssa (eggyik hadakozó Féllel se' tartó-vá) fog tevődni; és már sok fegyveres Nép is takarodik el annak környékéről. — A' *Rajna*' árjának hirtelenvaló ki-ömlése által, vízbe fúlt egy *Strafsburg*-mellyéki Szigetben a' Vígyszó Katonáknak fele ré-sze; a' más rész pedig, élő-fákra vette fel magát a' víz elől.“

Thal-Ehrenbreitsteinből Auguft. 9-di-kénn: — „A' múltt éjtszaka, virradta fe-lé, igen nagy lármázást 's öfzve-vissza-va-ló szaladgálást vittek véghez egynehány száz *Frantziákból* állott tsoportok, *Karthäuserberg* nevezetű hegyen, *Koblentzen* felül: míg nem végtére egy tsoport, melly, a' mint ki lehetett venni, fegyver nélkül vólt, nyakra före le-futott a' hegyről, apróbb tsoportokban.“

Portugalliából. —

Ezen Országnek Fő-Városába *Lisbonába*, olly Tudósítások érkeztek mostanság, hogy ismét számos gazdag terhű *Portugallus*-hajókat vettek el a' *Frantzia* Rabló-hajók; és hogy hat frantzia Fregátok (középszerű Katona-hajók), *Afrikának* *Minai* partjánál, harmintz résszerént *Anglus*, résszerént *Hollandus* hajókat rablottak el, mellyekről minekutánna minden portékát magokhoz vettek; a' Hajósnépet rabjokká tették; a' Szeretsen-foglyokat pedig, kik a' hajók' fenekenn sínlődtek, szabadsággal meg ajándékozták volna: magokat a' hajókat el-egették.

Spanyol - Országból —

Melly nagy szüksége lett légyen ezen Országnek a' Békességre; meg-tettzik az itt következő Levélből is, melly, Júl. tizeneggyedik napján költ a' Fő-Városból *Madridből*: „Biskájábann, — így ír a' Levél — egész líneánkat el-foglalta az el-lenség, és mind azon segítséggel se' lehetett már továbbá boldogúlni, a' mellyet *Crespo* Generális küldött volt oda által. — *Navarrában* kéntelen volt *de Sangro* Generális azt az igen erős tanyát el-hagyni, melly volt *Lecumberinél*, 's a' *Tartomány* Fő-Városá *Pampelona'* eleibe vonni nagy siettséggel. Ekkor össze-gyültek a' *Navarrai* Rendeek, 's egy Írást tettek fel, mellyben, *Tartományoknak* igen ügyefogyott

és veszedelmes állapotját hathatósan terjesztették eleibe a' Királynak, 's reménykedve kértek tőle segedelmet. Azt is végezték egyfzersmind, hogy minden Parafzokat fel-fegyverkeztessenek, 's gátollyák ezek által is a' mint lehet, az ellenségnek elébb-nyomúlását. Ezentúl Júl. 6-dik éjtszakájánn viadalra kelt a' dolog, melly véres vólt és sokáig tartott: de a' Frantziák, mindenütt meg-tartották helyeiket; a' mi leg-főbb Tisztjeink közzül pedig sokan estek nagy sebekbe. — *Katalóniá*bann, naponként háborgatja Népünket az ellenség, 's tsak nem mindenkor neki szolgál a' fzerentse. Látván ottani Vezérünk a' veszedelmet, *Gironá*nn innen három mértt-földdel küldötte bellyebb a' hadi kasszát. — Vévén F. Urunk ezen Tudósításokat: mindjárt nagy Státus-tanátsot tartatott, maga' jelenlétébenn; annakutánna pedig az első Ministerrel *d' Alcudia* Hertzeggel, és egynehány más Ministerekkel együtt, a' Királyné Kabinétjába ment, 's ott is ismét igen hosszú Konferentzia (tanátskozás) vólt; és még több napokon is folytatódott.

(Nagy győzedelmei vóltak későbbben is, mind a' Napkeleti- mind a' Napnyúgoti-*Pirenéusi Frantzia* Seregnék *Spanyol-Országban*: melly győzedelmekről való Tudósításokat Júl. 31-dik és Aug. első napján terjesztette a' Közjóra-ügyelő-Deputáció *Páris*bann a' Nemzeti-gyűlés' eleibe.

Ezen Tudósítások fzerént, Júl. 15-dik és 16-dik napjainn, egy Olztálya a' *Napnyúgoti-Pirenéusi Frantzia* Seregnek, úgy viaskodott a' Spanyolokkal, hogy huszonkét ágyúkat nyert tőlök: melly történet azt okozta, hogy számos *Spanyol* Batalionok hányták ei fegyvereiket, 's általmentek a' *Frantziákhoz*, kik e' fzerént Júl. 17-dik napján minden akadály nélkül bérkeztek Biskája Tartományának nagy, szép, és gazdag Fő-Városába *Bilbaoba* (melly deákúl: *Bilbaumnak*, vagy *Flavio-brigának* neveztetik). — A' *Napkeleti-Pirenéusi Frantzia* Sereget meg-támadták Júl. 18-dik napján a' Spanyolok: de futva kéntelenítették oda hagyni a' hartz' helyét.)

A' fenn-említett *Mádriti* Levél, örvedetes Tudósítást is foglal egyet magában, melly abból áll: hogy *Lepré* nevű Katonahajó' védelme alatt, két olly terehhordó hajók érkeztek *Peruviának* (*Déli-Amérikában* fekvő nagy Tartománynak) Fő-Városából *Limából* *Cadixhoz*, mellyeken, sok drága portékákon kívül, öt millió négyszázhetvenezerhatvannégyezer harminchárom piafzter is vólt kész pénzüil.

Nagy-Britanniából. —

Londonból Júl. 31-dikénn: — „Úgy vólt a' szándék, hogy Lord *Moira* Generálisunk, huszonhét ezer emberrel indúllyon *Frigyes-Belgyiom* felé, 's próbállyon an-

nak földjére bé-szállani; de már most a' mint hallyuk, ez a' szándék végre nem hajtható: mivel *Amérika'* mellyékre, számos Vitézeket, és hadi-hajókat kell küldenünk, hogy ott lévő birtokainkat megtarthassuk. *Barbados* és *Antiqua* Szigeteinket ugyan bátorságban hallyuk lenni: de *St. Lucia*, egésszen a' Frantziák' hatalmában vagyon, minekutánna *Stewart* Generális kéntelenített el-hagyni *Vieux-Fort* abból az okból: mert nem volt több 1400 Katonáinál, 's még ezek közzül is hatszáz betegeskedett; a' Frantziák el-tenben 3 ezer fegyveres emberrel dolgozhattak. Ezekre sok eleség és muníció maradt a' Frantziáktól. — *Grenadában* olly pufztításokat vittek véghez a' Frantziák, hogy alig lehet hét esztendeig jó termést reményleni. Ezen Szigetet is, *St. Lucia'* sorsától lehetett féltetni; valamint *St. Vincent* és *St. Kitts* nevű Szigetekre nézve is bajosok voltak a' környülállások. — *Martiniket* is, melly a' múltt esztendőben esett az Anglusok' hatalmába, láttattak tzelba venni a' Frantziák. Az ottani Fr. Lakosok, igyekeztek is már kezekhez tsípni *Bourbon* Várát: de nem sülhetett el a' szándékjok. — *Dominique (Dominica)* nevű *Anglus* Szigetbe, hatszáz fegyveres embert szállítottak bé a' Frantziák; de ezeket mindjárt körül kerítették az *Anglus* Katonák, 's mind addig szorongatták; míg vég-

re kénytelenek voltak. Azok megadni magokat Kapitulátziónál fogva Jún. 19-dikén. A' Fr. Lakosok, kívántak volna ugyan ezekkel össze-fogni: de későn érkeztek, és szándékjuk által olly kárt okoztak magoknak; hogy konfiskálódott a' Vagyonjuk. — Az itt elő-adatott nehéz környül-állásoknak híret, *Caldvell* Vice-Admirális vitte meg *Angliába*, a' ki, Júl. 6-dik napján indult el *Antiguából*, *Blanche* nevezetű Fregáton. “

Frigyes - Belgyiomból. —

Mint hogy az *Angliai* Katona-hajók nagyobb számmal kezdték mutogatni magokat ezen Közönséges-Társaság' partjainál: ez okon Júliusnak 27-dik napján, egy Ofztály Pattantyús-Polgárság küldődött *Scheveling* (vagy *Schevening*) nevű Helységbe, az ott lévő ágyúknak őrizésére. — A' tulajdonképpen úgy neveztetett *Hollandia* Tartományának *Helder* nevű Szigetskéjébe is száznál több Pattantyús-Polgárok szállítottak *Ámsterdámból*.

Hollandia - Tartományának Képviselei, el- végezték ugyan magok részéről, hogy Nemzeti-gyűlést kell. össze hívni: de a' több hat frigyes Tartományok nem egyeztek még meg ezen Végzésbe. A' Lakosoktól kényszerítve fel-vevendő költsön-pénz eránt sinszenek egyenlő akarattal *Hollandiával*, a' más hat frigyes Tartományok.

Hágából Aug. 4-dikénn: — „El van végezve, hogy ezen Hónap' végénél tovább nem kell szolgáltatni *Frigyes - Belgium'* zsoldján, a' *Schweizer* (*Helvétziai* születésű Katonákból álló) Regementeket. — A' néhai Helytartó - Hertzeg mellett szolgált gyalog és lovas Testörzök, még a' múltt Hónapnak 28-dik napján el-botsáttattak szolgálatjokból. A' Lovasoknál meg hagyatott a' köpönyegjek és ruhatartó tarifznyájok; a' Dragonyosoknál, az újj monderjok és medvebör-prémű süvegjek; a' gyalogoknál, a' ruhatartó tarifznyájok: mindnyájan pedig kaptak öt öt forintot és passzust. Meg-ditsérődött hív és jó magokviselése, 's el-botsáttatásoknak okául nem említődött egyéb; hanem hogy a' mostani változásokhoz képest egyformáknak kell lenni a' Regementeknek; 's jelentődött is egyfersmind nékiek, hogy az újj Brigádák közzé lejendő fel-vétettetéseket reménylhetik. Az öregek és nyomorékok penziót kapnak.“

Frantzia - Országból. —

A' Közjóra - ügyelő - Deputátzió' nevében jelentette *Cambacérés* Aug. 2-dik napján a' Nemzeti-gyűlés előtt, hogy nintsen már többé azon indító okoknak helye, mellyekre nézve küldötte a' Nemzeti-gyűlés *Tallien* és *Blad* Tagjait, a' Napnyúgoti Közöséges - társaság - osztályokba: mivel-hogy a' Republikánusok, egész diadalmat

véttenek a' Ki-költöztteken. Ehez képest Végzés hozódott, hogy a' nevezett két Tagok meg-szüntek immár Küldöttjei lenni a' Nemzeti-gyűlésnek; 's tartoznak vissza-térni ennek kebelébe. — Ugyan azonn Ülésbenn, a' Közönséges-tanításra-ügyelő-Deputázióinak elő-adása szerént el végezte a' Nemzeti-gyűlés, hogy mind *Párisban*, mind egyéb részeibenn a' Közönséges-Társaságnak, és a' Seregeknél is meg kell tzeremóniásann innepleni 10-dik Augustust, hadd vegyék észre magokat a' Royalisták, hogy minden ő reménységjek fundamentom nélkül való.

A' *Frantzia* Ki-költöztteknek *Quiberoni* szerentsétlenségjeokról, *Londonba* is érkeztek sok magános Levelek; és ezek is nagy okául említik a' Ki-költözttek' romlásának: hogy közzéjek, sok frantzia hadi foglyok vevődtek-fel szolgálatra: mert egy része ezeknek, mihelyt módját látta: azonnal átal-szökött a' Respublikánusokhoz; minden titkokat fel-fedezett előttök; 's leg-jobb Kalaúz módjára vezette őket a' Ki-költözttek ellen. A' melly része a' foglyokból lett Royalista-Katonának meg-maradott is eleinten a' Ki-költözttek között, tsak addig tartott annak hívségje, míg maga előtt nem látta a' Respublikánusokat. Akkor maga öldöste a' Ki-költöztteknek Tisztjeiket, 'és tsoportosan futott a' Respublikánusok közzé. — Ha-

mis Allzinyátokkal (Papíros-pénzsekkel) meg-rakott hordók és zsákok is találtattak a' több préda között.

A' *Quiberoni* győzedelemtől úgy ír-nak sok *Párisi Újságok*: hogy egyfers-mind az annak alkalmatosságával el-fogott Személyek eránt, inkább kegyelmesség-nek gyakorlását javallanak, mint bosszúál-lást, melly mindenkor újj bosszúállást szül.

A' maga életétől, tüztes Ösz-korában, gilljotín által meg-fofztódott Néhai *Luckner Frantzia* Marschall' Fia Gróf *Luckner*, Kamarás Uraságot visel a' *Dániai* Királyi Udvarnál. Vissza-kívánván Ez, sze-rentsétlen Attya' örökségét: nem tsak meg-nyerte a' mit kért, hanem eszközevé is lett ezen kérése által, érdemes Attya' ju-ustificáltatásának (meg-igazíttatásának). A' Nemzet-gyűlési Végzésnek t. i., mellyet kapott Gróf *Luckner*, egyg tikkelye ez: „Az ő (t. i. Gróf *Luckner*') Attyát, a' Marschallt, igazságtalanul érdeklette azon Faktziónak ölö-vasa, a' melly, gyilkosa vala a' Szabadságnak, 's azért vitte gilljo-tínra a' Marschallt, minthogy félt annak tálentomitól, és buzgó hazai szeretetétől. Melly ki-pótolhatatlan volna ez a' veszte-ség Ő reá, (*Dániai* Kamarás Úr Gr. *Lucknerre*) nézve, hanemha bizonyos volna fe-lölle, hogy ezen derék és szerentsétlen Ka-tonának bé-motskoltt emlékezetét vissza-állítják előbbeni betsületébe a' jó-lelkű *Frantziák*.

Az *Ámerika-melleyéki* Szigeteknél Kommisszáriusságot viselő *Hugues* Polgárnak, eggy újj Tudósítássát olvastatta fel a' Közjóra - ügyelő - Deputátzió Aug. 4-dik napján a' Nemzeti-gyűlés előtt: „Azon Tudósítás szerént, *Quadeloupe* Szigete ismét a' Frantziák' kezében vagyon, kik az Anglusok közzül kétezerkétyszáz embert fogtak el; 's nyertek tőlök a' többek között ezer mázsa puskaport, és hatvanezer golyóbist. Tíz ezer főből áll *Quadeloupe*ban a' frantzia Sereg. Pénz dolgából fogyatkozás vagyon: hanem a' Ki-költözttekről maradt jószágoknak el-adogatása által segítenek magokonn a' Respublikánusok, melly jószágokat leg-alább is lehet betsülni nyóltzszáz millió líverre.

Európán kívül való Birtokaira nézve a' *Frantzia* Közönséges-Társaságnak, ezt a' Végzést hozta Aug. 4-dik napján a' Nemzeti-gyűlés: „A' két Világ-részekben lévő *Frantzia* Kolóniák, el-szakaszthatatlan részét fogják tenni a' Közönséges-Társaságnak, 's ugyan azon konstitúciónális Törvényeknek lesznek alája vettette, mellyeknek a' Közönséges-Társaság.“

Párisból Auguszt. 4-dikénn: — „A' Közjóra - ügyelő - Deputátziónak negyed része változván, ki-jöttek abból: *Cambacérès; Tallien; Aubri;* és *Treillard.* Ezeknek helyébe léptek: *Merlin de Douay;*

Tourneur de la Manche; Reubel; és Sieyes.“

„Egynehány napoktól fogva készülnek már az árva Király-kis-asszony' ruhái: mellyekkel útnak fog indítódni, Német-Ország felé. *Bourdonnais* nevű úttzábam egy igen gazdag Magazinomból vásárlódtak a' ruháknak való matériák, magának a' Király - Kis-asszonynak tettzése szerént.“

Párisból Auguszt. 6-dikánn: — „*Tuloni* Hajósseregosztályunk, ismét bé-vette a' méjj tengerről magát a' Kikötőhelybe. — *Marseille (Márzfília)* Városából írják, hogy az ott fel-állítódott Katonai Kommisszió, Júl. 27-dikén végezte a' maga Üléseit: minekutánna negyvenhét Személyeket gilljotínoztatott volna. — A' miolta tudva vagyon itten, hogy *Spanyol-Ország* gal is Békességre lépett már Közönséges Társaságunk: harmintz líverrel kezdett oltsóbb lenni a' nádméz. Egy font gyertyának az arra fel-ment vala ötven líverre: de az is léjjobb szállott már egy negyed résszel. Így van a' dolog több más tárgyakra: 's nevezetesen az aranyra 's ezüst-re nézve is.“

A' volt *Amiensi* Püspök, *Párisban* Könyvnyomtató-műhelyet nyitott, mellynek ajtaja' felibe ezt íratta: *Keresztyén Könyvnyomtató-műhely. 1795-dik esztendőjében a' Jésus Kristusnak.*

Elegyes Tudósítások.

A' Világ' ötödik részének *Ausztráliá-*nak *Botanybay* nevü tsüttsába küldö-
dött — mint írtuk — számkivetésbe ama
nevezetes *Palmer*, a' ki Prédikátorságot
viselt vala *Skótziában*: de, félelmes Újjí-
tásokat forgatott elméjében. Ez egy Le-
velet írt a' múltt eíztendő' Déceberjének
15-dik napján, melly Levélben, olly ter-
mékeny földü Tartománynak írja *Botany-*
bayt; hogy szép Vagyorra lehet ott szert
tenni a' földművelés által kevés idő alatt,
mióltától fogva a' mostani Gubernátor, öfz-
tönt igyekezik a' szorgalmatoskodásra ad-
ni a' Magános-Személyeknek, és nem tsak
szabad Embereknek öfztoogat művelni való
földet; hanem az oda küldödött Bünösök-
nek is. Kommendállya *Palmer*, hogy jó
vólna Angliából, *Botanybayba* szállíttatni
el minden Szegényeket.

A' *Lengyel-Ország* Zsidóság' Elöljá-
róinak meg-parantsoltatott, hogy az árrú-
ba botsátandó Zsidó-könyvek, vagy *Var-*
sóban, vagy *Krzeminietzben*, közönséges
tzimerrel meg-béllyegeztessenek, melly
béllyezésnek egy ezüst garas a' díjja.

Szerviábann, minden útakat el-állottak
a' pártos Törökök, 's olly nagyra nevel-
ték erejeket, hogy az újjabb Tudósítások
szerént, ismét szándékoztak rajta menni
Belgrádonn.

Magyar Ország.

A' *Bánátbann*, olly bőven termett mindenféle gabona, hogy egy köből elvetett magról, leg-alább is lett húsz köből: és még a' mi különösebb Isten-áldása, majd szinte egyenlő bőséggel termettek azon szántó-földek is magoktól; melyeket a' múltt esztendőben nem ítelt arra méltóknak a' Gazdájok, hogy sarlóval vagy kaszával fárasza magát rajtok; ebben az esztendőben pedig parlagoknak, vagy nyugvó-földeknek hagyott.

A' főbb Oskoláknak Helybéli-Igazgatóik (Localis Directoraik), olly ajánlást és parantsolatot vettek Fels. Urunktól, hogy a' közönséges Disputáziókat, — mellyek ennekelőtte, mind a' Tanulóknak mind a' Tanítóknak tökéletesítésére, szembetűnő foganattal szoktak vala, az Oskolai fél-esztendők' végződésével tartatni, — most újra el-kezdessék és folytattassák ezent l.

A' *Nagyvárad*i Fő-Gymnasiumbéli Humanior Oskolák' Repetensse és Supplensse *Gyerge*. Antal Ur meg-hólt Júl. 11-dikén.

Béts.

Sok érdeemes Hazafiak írtak hozzánk a' minapi Tudósításunkra, mellynek értelme szerént, egy főfő Magyar Mágness, Magyar Nevelőt kíván Fiai mellé. Mi minden Leveleket, valamellyek e' tárgyban érkeztek hozzánk, közöllyük a' Nevelőt

kereső Méltósággal, kinek választatását, azonnal tudtára fogjuk adni a' választatandó Személynek. Örvendünk, hogy ezen alkalmatossággal szerentsénk lehetett, több derék Hazánkfiainak szép tehetségeiket közelebbről meg-esméni, mellyeket, más hasonló, gyakran elő-fordúló szokott alkalmatosságokkal, haszonra fordítani el nem múltunk.

Az általunk nyomtattatott Magyar Grammatikát lehet már most találni *Pesten*, nem tsak *Kilián Ádám*; hanem *Weingand*; és *Mosóczi Institóris Gábor* Könyváros Uraknál is. *Institóris* Úrnak Magyar Könyvnyomató Kabinétjából; nem különben *Kilián Úrtól*, szerezhetnek el-adni való több Exemplárokat is az Orzágnak más részeiben lakó Könyvárosok. — *Sopronban*, *T. T. Rajts Péter* Professor; *Köszegen*, *Ludvig Mihály* Könyvkötő; *Szombathelyen*, *Zsöldos István* Könyvkötő; *Pozsonban*, *Wéber Simon Péter* Könyvnyomató; *Győrött*, *Streibig József* Könyvnyomató; *Veszprémben*, *Samer Mihály* Könyvnyomató; *Pápán*, *Zsöldos György* Könyvkötő; *Egerben*, *Gyalokai Ignátz* Könyvkötő — Uraknál; *Debretzenben*, a' *Nemes Collégium Bibliothecáriussainál*; *S. Patakon*, hasonlóképpen a' *N. Coll. Bibliothecáriussainál*; *Kolozvárott* *T. T.*

Pap-Szathmáry Professor, 's *Hochmeister* Könyvnyomtató; *Nagy-Enyeden*, T. T. *Benke* Mihály Professor; *Maros-Vásárhelyett*, Tek. *Aranka* György — Uraknál találtatik a'

Magyar Grammatika, mellyet készített Debretzenbenn egy Magyar Társaság. — Bétsbenn a' Magyar Hirmondó Iróinak költségevel. Alberti betűivel 1795. Áll 24 árkusból leg-nagyobb nyóltzad rétbenn (in Octavo regali). Vagyon benne egy Kép is, melly, ama nagy hírü *Kohl* által mettződött, és Néh. Mélt. *Naukovits* György Püspöknek 's *Pétsi* Nagy-Prépostnak emlékezetét foglallya magában.

Tólna Vármegyében fekvő *Ozora* nevű Mező-Városban, a' Földes Uraság' Hertzeg *Eszterházy*' részéről el-fognak kötyavetye (licitátzió) által a' jövő Septembernek huszonkettődik napján adattatni száztizenhét darab-lovak, úgymint: harmintzhat Anya-kantzák; tizenkét, idei; tizenhét, eggy esztendős; tizenkilentz, két esztendős; és tizennyóltz, háromesztendős; 's hat, négyesztendős — tsödör- (vagy mén-) és Kantza-tsikók; négy, kotsibavaló- és terehhordó-lovak; 's öt, különbkülönbféle színű tsödörök (vagy mén-lovak).

